

W. G. WATSON, *Classical Hebrew Poetry. A Guide to its Techniques*, JSOT Press, Sheffield 1986², ss. 460.

Książka powyższa jest kolejną pozycją serii *Journal for the Study of the Old Testament* i kolejnym cennym opracowaniem w dziedzinie stylistyki biblijnej obok prac Alonso Shökela, Collinsa, Kugela, O'Connora. Badanie stylu poezji biblijnej było dotychczas raczej sporadyczne niż systematyczne i skoncentrowane wokół treści tekstów literackich. Metoda analizy stylistycznej traktuje literaturę przede wszystkim jako tekst badając strukturę formalną jego jednostek. W. G. Watson łączy obydwie dziedziny: lingwistykę i krytykę literacką zwracając szczególną uwagę na analizę stylu wersetu hebrajskiego.

Celem opracowania jest omówienie metod i rezultatów współczesnych badań nad poezją biblijną oraz przedstawienie dalszych narzędzi badawczych dla egzegetów i studentów. Podstawowym założeniem Autora jest konieczność włączenia przykładów z literatury ościennych, przede wszystkim ugaryckiej i akkadyjskiej. Porównanie technik poetyckich klasycznej poezji hebrajskiej z technikami wersetów ugaryckich i akkadyjskich ukazuje identyczność lub znaczące podobieństwo zestawionych form. Celem Watsona jest opis poezji hebrajskiej, dlatego Autor dokonał ścisłej selekcji wersetów innych literatur odsyłając zainteresowanych do bogatej bibliografii na końcu każdego podrozdziału.

Na treść omawianej pozycji składają się analizy technik i cech hebrajskiej poezji ustnej, omówienie różnych teorii metrum poezji hebrajskiej (accental theory, alternating stress metre, word-unit theory, thought-unit, syllable-counting, letter-counting), prezentacja zjawiska paralelizmu biblijnego w kontekście matematycznej teorii symetrii, układu stroficzego oraz opisu warstwy dźwiękowej (aliteracja, rym, onomatopeja, gra słów) i semantycznej (obrazy poetyckie, metafora, elipsa, merismos, przerzutnia) poezji starohebrajskiej. Każdy rozdział rozpoczyna się wprowadzeniem w temat, potem następuje opis analizowanego zjawiska, porównanie z formami innych literatur semickich, podział i omówienie form i funkcji oraz podanie przykładów do dalszych badań wraz z ćwiczeniami stylistycznymi. Bibliografia zawiera pozycje ogólne, językoznawcze oraz semickie: hebrajskie, ugaryckie, akkadyjskie i fenickie.

Praca W. G. Watsona ukazuje niezwykle bogactwo form klasycznej poezji hebrajskiej przy równoczesnym wprowadzeniu w świat innych literatur semickich. Stanowi doskonały materiał referencyjny i bibliograficzny oraz jest cennym przykładem zastosowania współczesnych metod lingwistycznych w egzegezie biblijnej. Lektura tej książki jest zachętą do nowego i głębszego odczytania poezji starohebrajskiego i wezwaniem do weryfikacji tradycyjnych opisów form poetyckich. Według słów Autora: „Badanie klasycznej poezji hebrajskiej i starożytnej poezji semickiej na długo pozostanie żywą, absorbującą i rozwijającą się dyscypliną naukową” (s. 385).

Kraków

MARIA KANTOR

L. VAGANAY — C. B. AMPHOUX. *Initiation à la critique textuelle du Nouveau Testament*, Ed. du Cerf, Paris 1986, ss. 300.

W r. 1933 wybitny egzegeta francuski ks. Léon Vaganay wydał *Wprowadzenie do krytyki tekstu Nowego Testamentu*. Pięćdziesiąt lat później w 1986 r. wydawnictwo du Cerf zwróciło się do świeckiego biblisty z wydziału teologii protestanckiej w Montpellier, Christiana Bernarda Amphoux, zajmującego się krytyką tekstu biblijnego, o uwspółcześnienie wydania Vaganay. W ten sposób ukazało się drugie wydanie *Initiation* Vaganay, które w połowie zostało napisane na nowo przez Amphoux. Niemniej koncepcja pracy pozostała dawna: jest to zwięzłe, ale na wysokim poziomie wprowadzenie do problematyki krytyki tekstualnej NT. Książka jest przeznaczona zarówno dla szerszego grona czytelników, którzy interesują się stanem wiedzy na temat tekstu biblijnego, jak i dla studentów biblistyki, którzy winni opanować elementarne dane z tekstologii biblijnej. Język jest bardzo komunikatywny — to zasługa starego Vaganay, który należał do